

VEREENIGDE VERGADERING VAN DE BEIDE KAMERS

op Dinsdag den 15den September 1903,

TOT OPENING VAN DE GEWONE ZITTING DER STATEN-GENERAAL.

De heer **Schimmelpenninck van der Oije**, die den voorzittersstoel bekleedt, opent, nadat de leden naar de vergaderzaal van de Tweede Kamer zich begeven hebben, des middags te twaalf uren de vergadering, en laat door den griffier van de Eerste Kamer voorlezen een Koninklijk besluit van 4 September 1903 n°. 30, houdende zijn benoeming tot Voorzitter van de Eerste Kamer gedurende de Zitting die heden zal aanvangen.

De **Voorzitter** benoemt de heeren Regout, van Lier, van Welderen Rengers, de Savornin Lohman, Pompe van Meerdervoort, van der Kun, de Boer, Brummelkamp, de Jong, van Velzen, van Raalte, van Nispen tot Sevenaer, Arts, Dolk en van der Vlugt tot leden der Commissie, die **Hare Majesteit de Koningin** in het gebouw zal ontvangen en uitleiden.

De Ministers, hoofden van Ministerieele Departementen, en de leden van den Raad van State, vereenigen zich, te één uur des namiddags, mede in de vergaderzaal.

Hare Majesteit de Koningin, vergezeld van **Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg**, kort daarna in het gebouw der Tweede Kamer aangekomen, wordt in de vergaderzaal binnengeleid, neemt plaats op den troon, en houdt, terwijl **Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins** naast Haar gezeten is, de volgende rede:

MIJNE HEEREN!

Het is Mij aangenaam in Uw midden te verschijnen ten einde de nieuwe Zitting der Staten-Generaal te openen.

Onze betrekkingen met het buitenland bleven zich kenmerken door het gewenschte zeer vriendschappelijk karakter.

Zee- en landmacht kweten zich hier te lande en in de gewesten over zee op lofwaardige wijze van hare roeping. Vooral toen eene misdadige woeling te gelijk het openbaar gezag en de maatschappelijke levensbeweging bedreigde, bleek hoe vast het vaderland op zijne weermacht rekenen kan. Aan vloot en leger, en niet minder aan het korps burgerlijke ambtenaren, betuig Ik voor de destijds betoonde veerkracht en toewijding Mijnen dank.

De bronnen van onze welvaart vloeiden in menig opzicht op niet onbevredigende wijze. Wel hield de nijverheid zich niet dan met moeite op de bereikte hoogte staande, maar de landbouw ging ten deele vooruit, de handel was niet onbelangrijk, en het scheepvaartverkeer kon zich herstellen van zijn achteruitgang in het vorige jaar. Op het gebied van den arbeid bleef de stoornis in den geregelden gang niet zonder nadeelige gevolgen. Toch doet de nuchterheid van geest die zich in de dagen van spanning bij het overgrootste deel onzer werklieden openbaarde, hope koesteren voor een gezonden voortgang van de arbeidersbeweging, tot wier welslagen Ik door voortgezette sociale wetgeving wensch mede te werken.

De pacificatie van het noordelijk gedeelte van Sumatra vorderde dit jaar op hoogst belangrijke wijze. Het verzet in het landschap van Korintji werd gebroken.

De tegenspoed waarmede de inlandsche bevolking op Java te worstelen had, bleef, hoezeer getemperd, toch voor een deel nog in die mate aanhouden dat herhaaldelijk steun van Regeeringswege onmisbaar bleek.

In Suriname is meer dan dusver op de opbeuring van land-

bouw en nijverheid de aandacht gevestigd. In de kolonie Curaçao kon door Gouvernementshulp voorzien worden in schaarschte van voedingsmiddelen door langdurige droogte veroorzaakt.

Behalve de reeds ten vorigen jare door Mij aangekondigde wetsvoordrachten, waarvan de indiening door de gebeurtenissen van het voorjaar vertraagd werd, is het Mij voornemen in dit zittingjaar nog andere ontwerpen van wet in gereedheid te doen brengen.

Ik wensch Uwe medewerking in te roepen om de uitkeering van Rijkswegen, zoo aan het openbaar als aan het bijzonder lager onderwijs, nader te regelen; de viering van den wekelijken rustdag beter tot haar recht te doen komen; den openbaren verkoop van sterken drank aan meer doeltreffende bepalingen te onderwerpen; het stelsel van verzekering uit te breiden tot de ongevallen bij de zeevisserij en tot de gevallen van ziekte, en de verontreiniging van de openbare wateren tegen te gaan.

Eene regeling ter verzekering tegen invaliditeit en ouderdom en eene herziening van de Armenwet zijn in voorbereiding.

Wetsontwerpen zullen U worden aangeboden tot regeling van de administratieve rechtspraak; tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht, alsmede tot aanvulling van artikel 342 van het Burgerlijk Wetboek.

Voorstellen van wet zullen U worden voorgelegd tot herziening van het tarief van invoerrechten; tot regeling van het octrooiwezen en tot bevordering van de zoetwatervisserij.

Eene wetsvoordracht zal worden ingediend om de verhouding tusschen het burgerlijk en militair gezag nader te bepalen. Voor de nieuwe bewapening van de bereden artillerie zal ik U een voorstel doen toekomen.

De ver van gunstige staat der Indische geldmiddelen noopt tot zeer omzichtig beleid. Ter afdoende verbetering zal de hulp van het moederland niet kunnen worden gemist.

Maatregelen zijn in overweging, strekkende om aan den inlandschen landbouw op Java duurzaam eene meer bevredigende uitkomst te verzekeren.

De voorgenomen decentralisatie van het bestuur in Nederlandsch-Indië zal, naar Ik vertrouw, aan de behartiging van de plaatselijke en algemeene belangen ten goede komen.

Voorstellen zullen U worden aangeboden tot wijziging van een tweetal artikelen in het Regeeringsreglement voor Nederlandsch-Indië, ten einde eene verbeterde rechtsbedeeling en het scheppen van een meer gewenschten rechtstoestand voor de inlandsche Christenen mogelijk te maken.

Voor deze veelomvattende taak reken Ik, Mijne Heeren, op Uwe steeds gebleken toewijding aan de belangen van het Volk, dat Gij vertegenwoordigt.

Doe de Almachtige God Zijn zegen op Uwe werkzaamheden rusten.

Ik verklaar de gewone Zitting der Staten-Generaal te zijn geopend.

Hare Majesteit de Koningin, vergezeld van **Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg**, en voorafgegaan door de Commissie, verlaat de vergaderzaal.

De **Voorzitter** sluit, nadat de Commissie in de zaal is teruggekeerd, de vereenigde vergadering.